

DOBROGEA JUNĂ

ABONAMENTE:
De un an 10 Lei
Pentru presei și învățători 8
Anunțuri și Reclame după învoială.

ORGAN AL TINERIMEI DOBROGENE

Apare de două ori pe lună

DIRECTOR ȘI PROPRIETAR
CONST. N. SARRY

Redacția și Administrația str. Durobanților

Cultura Generală.

III

Am spus că limbile ellină și română ocupă locul de frunte în ceea ce privește forma, adică limba, cum și în ceea ce privește fondul, sau materia.

Deosebirea între limbile vechi și noul constă în faptul că: pe cînd fondul la cele dintîi e natural, la celelalte e căutat sau inventat. În această privință operele vechi se aseamănă cu viața și civilizațiunea antică. Vechile cetăți se dezvoltă treptat, cu încetul, în sinul naturii, în voia și sub îndemnele ei, nu ca cele de astăzi, sub prescripțiunile și restricțiunile legilor. Orice mișcare în ele e naturală; arta se dezvoltă încet. Înaintea spre desăvîrșire, fără însă a rumpe cu natura; științele, literatura de asemenea. Spre exemplu: Poezia începe cu Homer, cel atît de strîns legat de natură — volu să înțeleg poezia națională — și ajunge la dramă, după ce a trecut prin poezia lirică; filosofia începe cu miel încercări de cugetare atingînd mai tîrziu filosofia morală, idealogia și metafizica.

Acelaș lucru se poate spune de istorie, retorică și celelalte.

Astfel spiritul vechi dezvoltînd încet și natural, produce și caractere naturale, neviolabile și inviolabile.

Felul de a lucra este strîns legat de felul de a cugeta. Deprinzîndu-te a cugeta ca și cel vechi, neîndoios că te vei da mai curînd cu felul lor de acțiune și de trai. Efectul binefăcător va fi mai curînd obținut la spiritele încă în formație.

Iacă dar de ce suntem de părere, că operele clasice constituie o materie de primă necesitate pentru gimnaziul și licee.

Acest soi de instrucțiune a produs treptat în for, pe piața, nu în Universități, bărbați politici pentru cari cuvîntul de „criză” era un „non-sens”; strategici, în fața cărora ar fi cedat orice Bonaparte; legislatori fără consultul cărora un juriconsult modern nu se poate concepe; poezi în mîini cu lire, al cărora eco vibrează și astăzi; oratori în fața cuvîntului cărora cădea nimicit fierul și aurul; filosofi predicînd cu secole înainte de

Christos cea mai creștinească virtute, ea aceea: de o nevoe să nedreptățești sau să fi nedreptățit, preferă pe aceasta din urmă; patrioți pe mormîntul cărora, plîpale încă și astăzi flacăra gloriei și a iubirii de neam!

Pînă acum am adus două argumente întru susținerea instrucțiunii clasice și anume: fondul și forma.

Al treilea argument, tot pe atît de însemnat cum și — ne place a crede — tot pe atît de convingător, este și următorul. În operele rămase nouă pe urma celor două distinse popoare ale anticității își au sorginea toți afluenții științei moderne, adică: filologia, theologia, dreptul și medicina. În Homer poți vedea pe poet, filosof, filolog, theolog, psiholog, orator, botanic, etc.; cititorul operelor lui e captivat, fermecat, se simte mai tînăr, mai superior sîeși, sau, cum zicea un prinț, se simte pe sine mai înalt cu douăzeci de picioare. Filozofia modernă într-o accepție mai largă, coprinzînd și theologia nu se poate concepe fără a fi studiat pe Platone și Aristotele. Pentru ca să tragă cineva foloase mai practice din studiul istoriei contemporane, ca să nu poată fi luat de virtejele viciei de astăzi, pentru ca să devie cetățean bun și desăvîrșit și în general om de caracter, sincer către amici și mîrînimos către dușmanii, trebuie să citească fără întrerupere pe Thucidide. Juristul trebuie să cerceteze discursurile magistrale și pline de erudițiune și patriotizm ale lui Demostene și în special pe Cicerone și celelalte opere de acest gen ale fiilor Cetății-Eterne, unde s'a dezvoltat dreptul roman și fără de care nu se poate studia dreptul modern. Medicul devine mai stăpîn pe arta sa răsfoind pe Hippocrate și Galileu și citind cîteva paragrafe din cartea II a lui Thucidide, în care marile istoric ne dă tipul unei expunerii medicale de prima forță. De asemenea în limba ellină și română theologul găsește în original Sfînta Scriptură cum și toate scrierile părinților bisericești.

Am expus pînă acum foloasele ce decurg din instrucțiunea clasică din punct de vedere pur pedagogic; vom căuta să discutăm aceeași temă din

punct de vedere etnic, adică în calitatea noastră de Români.

Orice om poartă un respect inexprimabil pentru orice obiect, care aparținuse străbunilor săi și pe care l-a moștenit dela dînsul. O armă atîrnată de cul, din vremuri, pe peretele odăii mele, fie de construcție cît de veche și absolut netrebuincioasă pentru ziua de astăzi, sau orice altă sculă ne avînd altă valoare de cît pe aceea archeologică, n'ași schimba-o pe un dar fie cît de prețios. Dar obiectul moștenit dela părinți devine și mai inapreciabil, cînd a fost de o atare natură, că pulberea veacurilor nu l-a putut distruge sau măcar acoperi luciul și cînd, de departe chiar, cu toată vechimea lui de mii de ani, are darul și puterea să electrizeze, să galvanizeze și să încîtușeze orice suflet.

Fiecare națiune, fie ea de origină cît de neînsemnată, simte o deosebită măgulire și plăcere în cercetarea și amintirea operelor vieții ei istorice. Unii merg chiar pînă la a falsifica Istoria, a făuri legende, numai și numai pentru a-și satisface această dorință, de altfel foarte legitimă.

Ei bine, noi, descendenții ai aceluiaș popor, a cărui istorie e scrisă cu litere de aur în Cartea veacurilor, cu o origine, pentru care se simte mîndru orice apuzean, să disprețuim sau să nu dăm atenția cuvenită operelor sale, pentru care Italianul și chiar Francezul crede că nu a adus încă prinosul meritat de venerație, iar Anglo-Saxonul nu știe cum să-și împartă timpul, pentru ca să-și consacre mai multe ore de studiu?

O, nu. Datoria ce ni se incumbă e sfîntă și în cazul nostru, pot zice, de două ori sfîntă. Căci în caz contrar, ne-am atrage o grea răspundere față de acel tribunal, tot așa de bătrîn ca și timpul și tot așa de drept ca Acela care guvernează timpul, ne-am atrage o grea răspundere — zic — și bine meritată, față de Istorie.

Tot din punct de vedere pur etnic, românesc, studiul limbii latine se impune, căci ne corijăm treptat și pe nesimțite limba, în care, din cauza peripețiilor cunoscute s'a introdus atîtea elemente barbare. Aci țîn să adaug, că nu nutresc iluzia că vom parveni să-i zicem berzii: „ciconia”.

principiul activității lui generalizându-se, să contribuie la fericirea generală;

Și, în lupta sa pentru bine, poartă să pierd neîncredința încă de la începutul succesului. Pieri simbioză și cu fruntea senină:

Când te mai gândea la viața ceasului îndurerat
Când te gândea că pieri în luptă pentru unii din curaj.

Pierian I. Băneanu.

Badea Simion.

Bătrîn, — de optzeci și cinci ani
Robind fără de vină
Lăsase cinei copii... — orfanii,
Cu toată a lor hodină,

Căci mama i-a fost părăsit
Și a murit „cu zile”
Când Cel Sfânt i-a fost dăruit
Treii gemene copile. —

C'un ordin i s'au grațiat
Doi ani ce-i mai rămasă
Și-acum sosi la ei în sat
Să-și caute de casă.

Răpus de muncă, albit de ani,
Deschide-o poartă mare
Dela o poartă, ce-o nălinea
Pe locul lui. — îi pare.

O doamnă-i apăru în prag:
Pe cine cași, bătrîne?
Iar el, c'un lot ca el totag
Se apăra de-un cine.

— Să fie, doamnă, de iertat,
La casa mea venit-am...
Din ogra n'care m-au băgat
Acuma nimerit-am.

— Nu te cunosc... Nu știu ce spui...
... La casa ta venit-ai?
— Așa gândesc...
— Poi, vezi că nu-i
Și nice nimerit-ai... —

Moșneagul ar mai fi ntrebat
Ceva, dar... jalea-i mare
Când te găsești la tine n sat
Străin așa de tare.

Plecă spre circiuma din drum.
Să caute, să vadă,
Și-i năzărea c'acum-acum
S'a prăbuși grămadă.

Intrînd în erimă și ntr'un cot
Cerînd ceva să beie
A prins să-și spună focul tot
Grăind cu o femeie.

... Da doară nu-i fi dumneata,
Mă bade Simioane?
— Ba-s chiară eu, vecina mea,
Bărbatu-său lu' Stane.

— Și-apoi scăpat-ai?
— Am scăpat.
— De tot? — Mă grațiară...
Ci c'au altă c'am fost băgat
Nevinovat în fiard.

... Dar, spune-mi, copiii mei,
Femeia, casa, — ce e?
— ... Poi, ce să fie? Iacă ce-i:
Morși toși... copii-femeie!

— Morși toși!... Și-averea?
— Aia, chiar
Judeșu-a ști mai bine...
Ci-că de ti-i întoarce iar
Grăjește ei de tine... —

Bătrînul mai ceru un defș,
Crișmarul îi aduse;
Bău și se sculă semeș,
— Noroc bun? — și se duse.

— Dar încotro, vecine mă?
— O iați spre Lepuire...
De ce-ag mări sta, cînd, lată-mă:
„La min' și — nicădere!..”

— Cu tine Domnu! — par'e'a zis
Femeia, — Să te-aură! —
Și apă n'armă-i a închis
C'un simbet trist pe buză.

Afară viscoala cumplit
Furtuna năruită
Și ploaia rece-i pătrundea
Prin fundra zdrenșuită.

Și norii se ndesău mereu
Năpăstuiind văzduhul;
Bătrînul tremura din greș
Și sta să-și deie duhul.

La Curtea Statului stătu;
Se șterse pe picioare,
Apoi de-a dreptu străbătu
La Judele al mare.

— Am vînt din ogra, ispășit,
Trăiască Domnu Jude,
Și cer un loc de-adăpostit,
Dar nime nu m-aude...

La mine-acas' de-am întrebat
Mi-or spus că nu-i a noastră
Și-mi tot zice oamenii din sat
Să vin la dumneavostă...

— Mm da; da-da, să vii la noi,
Că fi-a fi bine-aice
Și bine dacă ti-i purta,
Nimica n'o să-ți strice.

— Mulțam! Dar, dac'a fi iertat,
Cu casa cum stă treaba?
Dac'am robil nevinovat
De ce s'o pierd degeaba?...

— Apoi... Nevasta fi-a murit;
Pe sefe le-a stins moartea;
Iar la ficiori, în cătănit,
Aceași le-a fost partea.

Iară cu casa, ne-am gîndit
Că scapi, și fi-i alege;
Dar dacă nu-i fi mulțumit
Ti-i împăca prin lege... —

Dînd trist din cap, gîndi mbunat
Bătrînul: „Apoi, — pace!
Demult cu legea-s împăcat...
De-acum, ce mi-a mai face!?”

„M-o-i duce ca să ispășesc
Păcatul ce-o să vie... —
Pe alții dac'am ispășit,
Mi-o-i ispăși și mie!?”

Același viscol bîntuia
Cu frig și vînt și ploaie: —
De lovitura unuia
„Stegarul se îndoaie.”

De fulgere strășăgetat
Văzduhul să ncruntasă; —
„Odat-am fost de frunte n sat;
„Azi: gol și fără casă.”

Și tot mai groaznică gema
Năpraznică furtuna; —
„Mă ntorc lîngă chîlia mea,
„Căci, rob de-o fi, — tot una!”

— Săriși că arde! Foc! — strigau
Vecinii n'gura mare,
Dar limbă de flăcări se nălțau
Din ce în ce mai tare.

Ardea la curtea lui Bătrîn,
La Simion ocașu,
Și fîdeșile-ău fost cuprîns
Și casa și sălăpu.

Avutul însă-i mintuit
Și vitole-s scîlpate
Dar aprig focul, cașă, grajd,
Le-a mistuit pe toate. —

Iar cînd se revărsa de zori,
Pe deal, pe la cetate,
Urca un om bătrîn, albit
Și gol pe jumătate.

În vrful dealului stătu
Privind spre sat de vale.
... „Nenorocirea mea și Tu
„Azi nu-mi mai stași în cale!?”

— „Poi... Să trăiși! Moși pin'acum
„Fusășam la hodină;
„Și-acum am vînt ca să vă spun
„C'o să robesc cu vînd!”

„De unăzi, m-ași grațiat,
„Că n'am făcut nici cîta...
„Acuma, de-o fi spînzurat,
„Bătrîn ia... — tot află!”

„La mină-acasă, toși te morși —
„Și-al meu străin de mine... —
„Aprins-am satu n două părși
„Și-am vînt aci, mai bine!...”

Budapesta, Mai 1906.

Crușă-Delașilpe.

Cancelarul Germaniei despre pressă.

Prințul Bülow a ținut următoarea cuvîntare, ca răspuns la vorbele prietenoase ale președintelui, W. Singer:

„Legăturile mele cu presa, zise el, datează de mult. În Frankfort, la vîrsta de 10 ani, eram cu familia, cînd am luat în mînă cea dintîi gazetă. Cu acel prilej am dat cu mîna în sticla lampel. Atunci m-am fript înțilăși dată atingîndu-mă de presă (veselie). Opt ani după aceea, în Atena, fiind însărcinat de afaceri, citii într'un ziar mare, pe care îl văd cu plăcere reprezentat aci: Prințul Bismark o fi fiind mare maestru în diplomație, dacă va izbui să îndrepte toate prostiile ce face însărcinatul său de afaceri în Atena (risete). De altfel acest însărcinat de afaceri e chiar de pe mutră numărul 5 ia tun, adică al chiclea tunar, care nu are nimic de făcut. Atît de proastă îi părea ziaristului mutra mea.

Întilăși dată a vorbit atunci presa mai pe larg despre mine.

N'am plăcut corespondentului dela „N. Fr. Presse”. Nasus displicuit. Nu știu dacă domnul cu pricina mai trăește și dacă mă judecă astăzi mai cu îngăduință. (Risete).

În Paris, cînd așteptam de mult în zadar înaintare, am întrebat pe corespondentul lui „Times” de nu mi-aș îmbunătăți soarta în presă, ca ziarist. Mi-a răspuns: „Vă iau pe dată cu 30.000 lei onorar.”

Mi s'a ridicat curajul, neapărat (risete). Am băgat seamă că nu e om politic care să nu vorbească de rău pe ziarist, mai ales cînd nu sunt de față.

Dar prea puțin sunt acei cari n'ar dori să vorbească presa de ei. Și mai puțin sunt cari să poată suferi ca presa să nu vorbească de loc de ei. Nimeni nu vrea să fie ca vioreaua care înflorește în ascuns. Să fim și drepti! Ce-ar fi Hector și Ahil fără Homer? Sunetele se întipăresc în mîni așa cum le trimbetează presa. Mare e în vremea noastră puterea presel. Ea poate răspîndi zvonuri, trezi închipiri, împlîntă păreri pe cari

Farmacia „VICTORIA“

POMPEI G. CIUPERCESCU (Braila)

Fost chimist expert al Vamei Braila

Str. Carol No. 9 colț cu str. Comercială
vis-a-vis de fostul local al Băncii de Scont
CONSTANȚA

Medicamente, pansamente, specialități, parfumerie, caucuciuri etc., din cele mai renumite fabrici din străinătate.

Laborator special pentru prepararea pudrelor, prafuri de dinți, Eau de Cologne, parfumuri, specialități etc., chiar după cererea clienților.

Recomand în special distinsele mele clientele:
Pasta dentifrice „Aphrodita“ ultima creațiune în domeniul dentifricelor, neconținând cretă. Curăță dinții fără a-i zgria, disolvă piatra fără a ataca malul, desinfectează energic gura, lăsând după spălare un parfum suav. Un borcan elegant 1 leu, 5 borcane 4 lei.

Apă de gură „Aphrodita“, care prin calitățile ei neîntrecute, a făcut să fie preferată tuturor apelor similare. În stare concentrată servește ca anestezic în dureri de dinți. Sticla 1-25.

Cremă pentru unghii „Aphrodita“ pentru întreținerea și curățirea unghiilor, dându-le o culoare roz vie naturală și un luciu strălucitor, parfumat și mină. Doza 1 leu.

EAU DE COLOGNE distilațiune quadruplă specială. 5 lei kilo.

Esență pentru preparat în casă Eau de Cologne. 1 dosă pentru 1 litru 2 lei.

Cornalin distrugătorul băcăturilor. Vindecare sigură în câteva zile. Doza 1 leu.

Gonoryl „Ciupercescu“. Remediū sigur și discret. Vindecă scurgerile cele mai rebele în câteva zile. Doza 6 lei.

Singurul depozit al acestor preparate, pentru toată țara.

Expediție promptă în provincie, contra mandat poștal, atât a preparatelor de mai sus cit și a oricelor alte medicamente, trimițându-se rețeta.

Serviciul special pentru distribuție la domiciliu.

Georgel Perlea

Brăila - Constanța

Reprezentant general pentru județul Constanța al Casei de Mașini Agricole

Nicolae Fehér & C-ie

Societate în Comandită - Furnizorii Curții Regale

Depozitul instalat în STRADA MANGALIEI, în fața Grădinii Publice, asortat cu ultimele creațiuni ale industriei de mașini agricole, se află sub conducerea D-lui **ST. CIȘNEGIU**.

A apărut

și se află de vânzare la librărie din Constanța. Proprietatea imobiliară din Dobrogea (Diferitele improprietăți, vânzare, și de posesiune de pământuri) lucrare datorită d-lui Const. N. Sarry, directoru acestui ziar. Prețul unei broșuri: 50 Lei.

Doctor FRANGOPOL

De la FACULTATEA din PARIS

Specialitate pentru boala de Gât, Nas, Urechii și Căi. Vindecare.

Consultanță de la 2-5 p. m.

No. 108 - CONSTANȚA STRADA CAROL I. - No. 108

NOU

STICLE ISOMETROP

Conservarea Ochilor

Patentate în Europa și America

Patentate în Europa și America

Se va cere această IS. marcă pe fie-care sticlă.

CER MAI CLARĂ YEDERE
FĂRĂ A OȘTERI OCHII

Evitarea Fluorescenței dăunătoare ochilor.

Experiențe făcute cu Razele Roentgen

Sticle premiate de Academile oculare din Europa și America.

Depositar general și unic pentru Dobrogea

P. SCHAPIRA, Bijoutier

Furnisorul Curții Regale. - Constanța

TIPOGRAFIA

Dimitrie Nicolaescu

■ Piața Independenței - CONSTANȚA - Str. Carol și Traian. ■

Asortată cu caractere moderne și cu mașini noi, este în măsură a executa tot felul de lucrări atingătoare de această artă, în diferite formate și culori, cu cea mai mare acuratețe, exactitate și promptitudine.

Legătorie de Cărți și Rame p. Tablouri

Execută cele mai elegante și plăcute lucrări.

Unicul magazin de **LIBRARIE ȘI PAPETARIE**

Depozit de registre și imprimate pentru autorități.